



ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)  
4 Decembre st. v.  
16 Decembre st. n.

Ese in fie-care duminica.  
Redacțiunea în  
Közép-utca nr. 395.

Nr. 49.

ANUL XIX.  
1883.

Prețul pe un an 10 fl.  
Pe  $\frac{1}{2}$  de an 5 fl.; pe  $\frac{1}{4}$   
de an 2 fl. 70 cr.  
Pentru România 25 lei.

## Mi-i dor...



Mi-i dor, mi-i dor de timpuri ce n-au să mai revie.  
De zilele trecute, de-a mea copilărie.  
De scumpele iluzii pe care le-am pierdut.

Aș vré să me 'ntorc éráși pe calea vfeții mele,  
Să mai revéd odată acele mândre stele,  
Ce 'n negura uitării de mult au dispărut.

Să regăsesc amorul cu scumpele lui șópte,  
Să uit de cindrea gatață într'o nópte,  
Să mă scutur de noaptea de veghere, în brațe ángeresci.

Să mă scutur de noaptea, când cu suflet, cu gâmbă și cu simțire,  
Sburam mai sus de ceruri, mai sus de nemurire,  
Să mă scutur de noaptea, când cu plăceri dumnezeesci.

Să mai culeg odată flori gingașe iubite,  
Să le revéd și astăzi tot mândre și 'nflorite.  
Să-mi mai îmbét simțirea privindu-le mereu.

Să fín în cale timpul, să nu-l mai las să sbóre.  
Să uit că 'n astă lume viața-i trecétóre.  
Că omul e nimica și că sînt om și eu!

Carol Scrob.

## Stefan Rareș.

— Dramă istorică în 4 acte și 10 tablouri. —

(Urmare.)

### Actul IV.

#### TABLOUL IX.

(Loc public; ómenii cari vin și se duc.)

#### SCENA I.

#### DABIJA, PÂNTEA.

DABIJA : Cum se adună lumea, ca cum vodă ar  
avé să facă vr'o poménă astăzi. N'apucă să fie cinci  
la un loc și ceialtați se string ca oile. Cel care a au-  
dit, alérgă în fuga mare; trecătorul se opresce din ca-  
lea sa și slămândul cască gura uitând că n'a mâncat.  
Ce gugumani sîntem, că ne-am oprit aci, par că n'am  
mai vedut asemenea lucruri!

PÂNTEA : Veți colo cum păzesce oștirea în préj-

ma locului de oséndă? Să mai așteptăm să-i vedem și  
noi chipul! Auđ că e tinér.

DABIJA : Aidi mai bine să mergem! O să ne facă  
inimă rea pe ziua de ađi. Nu scii ce simțitor sînt eu?  
Imi vine să plâng la asemeni priveliști.

PÂNTEA : Dêș — atunci să mai vedă. Eu nu pré  
me speriu. Móre un om. E! și ori móre de sine ori e  
omorit, tot acolo ese, tot țérină se face. Când eram  
oștean, vedeam impregiurul meu murind câte de ce și  
așteptam aci să le fiu tovarăș, dar aveam curagiu.

DABIJA : Alt ceva la bătălie și alt ceva să omori  
un om în liniște ziua 'n amiéda mare.

PÂNTEA : Ce ne pasă! Mergă sănétos! Un boer  
mai puțin în Moldova, un om mai puțin în lume și un  
suflet mai mult întru împérăția sfântului Petru. Ce o  
să-l plâng eu? Plângă-l rudele decă are!

DABIJA : Iți vine la socotéa, dar cată să scii, că  
nu e semn bun când jócă ursul prin vecini. Póte ție  
ori mie să ne vie rëndul máne.

PÂNTEA : Asta n'o cred eu, noi murim mai cu  
tóptanul, nu câte unul. Boerii mor mai mult de sabia  
lui vodă și noi murim mai mult de sabia ostașului  
străin. Că-i mai dijmuesce vodă. lucrul nu e tocmai  
reu. Să veđi de ce? Scii că boerii se cam codesc a  
merge la bătălie, ne ducem tot cam noi, și Măria Sa  
cu multa lui înțelepciune, ca să ffe drept, mai dă și  
din ei dijmă lui Dumneđu din când în când. Și deu,  
fértate, măsura e nimerită, căci pré s'ar înmulți boerii  
și ne-am impuțină noi.

DABIJA : Te ascult și par că mi-i nécas că te as-  
cult. Vorbesci de astfel de lucruri, ca cum ai vorbi  
despre jucării. Are haz și gluma la locul ei. Decă nu  
poți ca să scapi pe un om, cel puțin să te intristezi de  
nenorocirea lui, să verși o lacrimă pentru un frate al  
teu ce cade sub securea unui nelegiuit tiran.

PÂNTEA : Ce stai de vorbești? Așa a fost lumea  
dela început. Ómenii sînt frați numai după nume, dar  
intre ei unul este vultur, altul porumbel; unul este lup,  
altul óie; unul se luptă și altul se fálesce cu biruința.  
A cui este vina, decă i-a lăsat Dumneđu așa!? Așa  
vor fi cât păméntul. Ce! nu cumva o să punem noi  
lumea la cale!? Me veđi pe mine asta, de și nu sînt  
cu patru ochi și cu pricepere próstă, am veđut și am  
înțeles cum merg tóte și mi-am đis : Așa merg? Așa  
să mergă! Me fac că nu veđ și n'auđ.

DABIJA : Așa e, n'am ce să đic; dar ce urgie pe  
bieta omenire! Sufere unii din pricina altora și cum  
bag de semă, partea cea mai mare e nepăstuită. Veđi  
aci nu me deslușesc eu, pentru ce?

PÂNTEA : Pentru ce? Pentru c'asa este. Veđi bine,  
după cum îți spuneam, c'asa e lumea ursită.

DABIJA : La sfânta scriptură se dice, ca ómenii sê se iubescă ca frații, ci nu sê se mânance ca câinii.

PÂNTEA : La sfânta scriptură multe se dic, dar sânt numai ðise : Ómenii fac tot după cum sânt nă-răviți.

DABIJA : Veți dta, câte un ucigaș, cum este Stefan vodă, repuind atâta omenire, acêsta e jalnic.

PÂNTEA : Omenirea se face la loc, nu este nimic, ómenii se inmulțesc ca buruenile, smulge una și resar ðece la loc. Omenirea mi se pare mie așa ca o clădire ce de o parte se derimă nencetat, ér de cealaltă se zidesce mereu; acei cari zidesc, sânt tații și mamele, ér acei cari sfărâmă sânt întei bêtrânețea și bólele, al doile têlharii și stăpănitorii.

DABIJA : Decă ai grăit ceva bine, apoi este acêsta. (Intră Albu.)

SCENA II.

ALBU, DABIJA, PÂNTEA.

ALBU : Ce vorbiți voi acolo?

PÂNTEA : Heh! vorbiam și noi despre reposatul, adică cum vine vorba despre acela care o sê reposede astăzi. Cam despre acêsta trebuie sê vorbescă toți acum.

ALBU : Il cunósceți voi pe dênsul?

PÂNTEA : Ba nu, dar pôte sê avem nenorocirea sê-l cunóschem ađi pentru înteia și cea din urmă óra. Dar tu il cunósceai?

ALBU : Da. Un flăcău voinic, trupeș și bine făcut; cu pêrul și mustețile negre, ochi deștepti, obrazul rumen. Moldovean nê de nêmul lui; bărbat pe care o femeie l'ar alege dintr'o sută. L'am vedut și am vorbit cu dênsul. După suflet și după inimă il cunóscei cât de cole, că a supt lapte de Moldova.

PÂNTEA : Cum am ðice, Măria Sa dă pământului un dar ales, ér nu un zebzec. Lucru bun place și lui Dumnezeu.

ALBU : Așa, decăt pământul mi-se pare, că n'o sê aibă parte de dênsul asta-dată.

PÂNTEA : Adică cum?

DABIJA : Nu cumva...

ALBU : Mi se pare c'o sê scape; așa se ðice, am audit șoptindu-se prin mulțime, se vorbește, dar nu știu de hotărit.

DABIJA : O! ce bine-ar fi, de și nu-l cunosc.

PÂNTEA : Și cui i-ar păré reu de binele altuia? Sfântul... a cărui ði o prăznuim poi-mâne, sê-i fie intr'ajutor!

DABIJA : Se vede că vodă il értă cu privilegiul nunții surorii sale. Faptă crestinescă.

PÂNTEA : Séu că nu i-o fi găsit nici o vină.

ALBU : Ori așa, ori așa, ori in altfel... nu știu... Sê mergem sê mai tragem cu urechia! Destul că v'ar plăce și voue sê nu móră.

DABIJA : Mai întrebi!

PÂNTEA : Mai e vorba!

ALBU : Aidem sê ne vêrim printre popor! A ceretă séu a lucră cineva pentru o faptă bună, timpul nu este perdut zedarnic.

PÂNTEA : Haidem, frate! (Es toți. Vrancea și Mitrea intră.)

SCENA III.

VRANCEA și MITREA.

MITREA : Așa ðicend până astăzi i-a fost.

VRANCEA : Boerii il pun bine. Moldova scapă de un tiran.

MITREA : Numai decă n'o ești altfel.

VRANCEA : Ferescă Dumneđu! Moțoc mi-a spus, că sânt tóte puse la cale atât de bine, încât va fi cu neputință sê-și sară grópa.

MITREA : Dar lucrul ar trebui sêvêrșit mai iute, căci altminteri Costin se duce pe copii. După cum veđi, locul de osendă este pregătit.

VRANCEA : Nu e nimic. Și cêsul Măriei Sale a sosit. Sê vedem cine va apucă mai nainte? Sê fim in așteptare! Trebuie sê ne pice vestea. Ómenii tei sânt p'aici?

MITREA : Dintre cei mai insemnați lipsesc numai doi. Vor veni, nu me 'ndoiesc.

VRANCEA : Sânt vrednici?

MITREA : Sdraveni, tot unul și unul.

VRANCEA : Cunosc eu vr'unul din ei?

MITREA : Sê ții spun!... Dima Burcel...

VRANCEA : Il cunosc.

MITREA : Bogdan Ciopartea.

VRANCEA : Nu-l cunosc.

MITREA : Ion Sorece.

VRANCEA : Il cunosc.

MITREA : Vasile Spaima Vulpiei.

VRANCEA : Il cunosc. Acel vênător...

MITREA : Tudor cruce de stejar, vechiu ostăș.

VRANCEA : Il cunosc. Acel nepraznic bucu care se amestecă in tóte certele din Sucéva și care bătăie trêntesc de ce.

MITREA : Stroe Tătarul.

VRANCEA : Nu-l cunosc.

MITREA : Hâncu uriașul.

VRANCEA : Il cunosc... Destul. Știi ce ai sê ția cu dênșii. Ved mulțimea imbulđindu-se. Ce va fi? Mă... E pristavul domnesc. S'ascultăm ce are sê grăiesc (Pristavul intră.)

SCENA IV.

Ei și PRISTAVUL.

PRISTAVUL : Din po... cunoscut tutulor, că gâdea al... grozav, a dosit astă-nopte și... sê-l inlocuiesc. Decă nu se ată mureni, care s... tru mai... vreme acêsta slujbă, cel puțin s'o... numai pent'ă astă-dată, fiind ađi mare trebuință.

VRANCEA : Semn bun.

MITREA : Bun început!

PRISTAVUL : Nu raspunde nimene la chemare. Nu primiți nici unul?

UNUL : Acêsta meserie nu e pentru mine scârbôsă.

ALTUL : Sê me ferescă Sfinții ca s'ajung eu ucigaș!

AL TREILE : Atunci sê mai aibă Moldova când m'oi face eu!

PRISTAVUL : Nici unul? I se va da plată bună.

UNUL : Macar de mi-ar da și bogățiile lui Jev.

ALTUL : Nici decă așa sci c'o sê me facă un përat.

PRISTAVUL : Ânc'odată. Nimene?

UN BÊTRÂN : Umblă sântos! Printre noi vei află.

ION : Cauți un gâde? Este găsit. Sânt eu.

PRISTAVUL : Bine. Arêtă-te, vino incoa!

O VOCE : Nimernic și ticălos moldovean!

O FEMEIE : Blăstemat!

PRISTAVUL : Nu pré ești racoros, dar in st... tot ești bun. Urméză-me ca sê-ți iei îmbrăcămînta și securea. (Es urmați de popor.)

SCENA V.

VRANCEA, UDREA.

UDREA : Maică Pre-curată, ce-mi vedură ochi. Cunoscem pe acest tinêr de om cum se cade. Și veđi dta, afurisitul sê se facă gâde!

VRANCEA : Nu-l blăstêmă!

UDREA : Auți colo! Dar când ia astfel de slujbă?!

VRANCEA : Nu blăstămă pe un om, mai nainte de a sci ceea ce are să facă!

UDREA : Dar apoi, acum se scie ce are să facă. Are să omóre.

VRANCEA : De unde scim, că nu va face un bine!?

UDREA : Ce alt bine póte să facă, decât acela de a tăia gátul séu a trage ștrengul?! Mai înțelegeam și eu, decât érá vr'un tătár, turc, ungur séu chiar leh ori némț; dar moldovean d'ai noștri să se facă ucigaș al celor d'un ném cu densus! De! aș fi mai înțeles și eu decât se făcea gáde al vr'unei lifte străine, dar o! a-césta e grozav!

VRANCEA : Taci, frate! Ascunde vorbele cele urite, căci mai pe urmă se pot preface in alte vorbe bune și de láudat!

UDREA : Ce mai stai de vorbesci! Se vede diua bună de diminéță. Fugise căléul și până să găséscă un altul, bietul oséndit putea să scape.

VRANCEA : Cu un astfel de gáde, cred că va scăpa și acum.

UDREA : O mai fi. (*Ese. Intră Istrate.*)

## SCENA VI.

VRANCEA, ISTRATE.

ISTRATE : Te cătam. Te-am găsit.

VRANCEA : Putem vorbi, nu ne aude nimeni.

ISTRATE : Cum stați voi?

VRANCEA : Bine. Dar voi?

ISTRATE : Și mai bine.

VRANCEA : Sfêrși-vom adi?

ISTRATE : Așa cred. Vedeți ca poporul să fie in picătóre!

VRANCEA : Boerii numai să dea pildă și poporul...

ISTRATE : Étä hatmanul!... Să ne despărțim! (*Vrancea ese. Trifan intră.*)

## SCENA VII.

ISTRATE, TRIFAN.

TRIFAN : Bună diminéță, cumetre!

ISTRATE : Plecând d'acasă și trecând p'aci, veđui mulțimea adunată și întrebam p'acel om, ce este pricina?

TRIFAN : Ce fel! N'o scieai? Ai aflat-o negreșit.

ISTRATE : Da... Nimica tótă. Afacere de gáde.

TRIFAN : Cum? Nimica? Și cu tóte astea, me prind, că te vei oprí și dta aci ca să cascí gura.

ISTRATE : Ba deú nu. Și me mir cum perdeți vremea cu astfel de flécuri, lăsând la o parte lucruri cu mult mai insemnate.

TRIFAN : Dar ce?

ISTRATE : Se póte să nu scii!? Stolnicul Petrea a trecut hotarul și inaintézá cătră Sucéva și dta stai, ér oștirea dtale se plimbă prin cetate. Me jur, că nu se vor găsi nici o sută de soldați in casarmă. Bine fa-ceti. Așteptați-l să ve ia fără veste!

TRIFAN : Ce spui? Petrea vine spre Sucéva? Cum scii acésta?

ISTRATE : Abia o fi un cés, m'am întélnit cu șetrarul Nicolae, care a primit o scrisóre din Lechia, unde i spune tóte cu d'aménuntul; adică cu ce scop vine Petrea și ce numer de oștire are? Décă nu me cređi, mergi la densus și vei vedé!

TRIFAN : O da, negreșit, și cât mai curénd.

ISTRATE : Scii unde șede?

TRIFAN : La sántul Spiridon.

ISTRATE : Acolo. Me duc totdeodată la marele vornic, să vedé decât scie; decât nu. să-l insciințez eu.

TRIFAN : Du-te; bine te-ai gândit! Iți mulțămesc, frate, de acésta veste! Cată să-mi string oștirea. (*Es in diferite părți.*)

## SCENA VIII.

ION și CĂPITANUL.

CĂPITANUL : Vei sta acolo, vei așteptá pe oséndit.

ION : Bine.

CĂPITANUL : Scii ce ai a face.

ION : Cred că voi sci. Nu voi face nimic, până ce nu mi se va da semn.

CĂPITANUL : Cum? Semn! De unde?

ION : Ori de unde, fie chiar și din palat.

CĂPITANUL : Din palat, negreșit; dar de unde scii acésta?

ION : O sciu... o sciu... dela hatmanul... eu am fost in slujba hatmanului.

CĂPITANUL : Atunci așa este. Măria Sa vré ca să privéscă din palat și va face un semn la minutul hotărit. Atunci...

ION : Fórté bine!

CĂPITANUL : Căléu! m'ai înțeles?

ION : Fórté bine! Mai mult decât mi-ai spus. (*Cortina cade.*)

(Incheierea va urmă.)

N. V. Scurtescu.

## Unde grăbesci!



nde grăbesci, drag pėrtuaș!

Cu-așá ușori și rápedi pași

Și-așá de tare te grăbesci,

Cât nici de vorbă nu te-opresci!?

Nóptea te plângi la cer cu stele.

Diua la câmpi cu floricele;

Prin câmpi pustii, prin mândre Iunci,

Plângénd sosesci, plângénd te du-ci.

Ah! de-ai vr'un dor, nu-l vei uitá,

Chiar lumea de-ai incungiurá,

Și lacremile-ți nu s'or stinge

Și tot mai mult, mai mult vei plánge.

Că și io 'n lume m'am pornit

Să uit un nume ce-am iubit —

Și ori in ce parte m'am dus,

Dotul cu mine l'am adus.

V. B. Muntenescu.

## Timpurile ghiățóse și diluviul.

## II.

Pe cât timp va durá perioada umbririi, începénd dela polul nordic spre cerul tropic al racului, ghița se va estinde tot mai mult; ținuturile din regiunile nordului se vor imbrăcă in masse de ghiță, ér munții cei innalți vor deveni tot atâte ghițării puterice. Prin a-césta centrul de greutate al pământului se va strămutá cu ceva spre nord, prin urmare apa își va indreptá cursul cătră nord, își va căutá adecá ecuilibriu in giurul noului centru de greutate, ceea ce insemnézá, că apa de pe emisfera sudică se va pune in mișcare și va inundá văile și șesurile de pe emisfera nordică. Inun-

darea aceea se va estinde până către mediterană și Alpii vor fi oșez-cum un mur de gheață la partea sudică a inundării.

Când își vor ajunge timpurile gheațose maximul, atunci în Europa om nu va mai pute locui, er în Asia numai pe la partea sudică. Considerând apoi că, formându-se atâtea gheațării, regiunea năuei va descinde tot mai aproape de ecuator, urmăză de aici, că vegetațiunea dela nord și de pe munți va peri cu totul și numai ici și cole prin văile de pe lângă tropicul racului, unde nu a străbătut apa, numai pe acolo se vor ivi niște oase, buna-ora cum sânt astăzi cele de prin Sahara și Sudan.

Comparând acum teoria cu actualitatea, basați pe date astronomice sigure constatăm, că ecuinocțiul de primăveră a avut pozițiune mai favorabilă cu privire la sorire în anul 1248, adecă atunci s'a aflat pământul nostru în pozițiunea ce o vedem la figură în punctul C, seu atunci a avut emisfera nordică maximul de sorire.

Am arătat mai sus, că și în anul acesta plusul de sorire face cu ceva mai mult de cât 7.5 zile; în anul 1248 acel plus va fi cuprins peste 8 zile. De ore-ce plusul acesta crăscă începând dela nula (A) până la 8 zile (C) și apoi erăș scade până la nula (B), și de ore-ce perioada dela A peste C până la B conține 10,500 ani, de aceea se pôte luă aprosimativ, că emisfera nordică are în tot anul un plus de sorire de patru zile, ceea ce însemnăză, că în 10,500 ani emisfera nordică este espusă la radiile solari cu 42,000 zile, seu cu 115 ani timp mai îndelungat de cât cea sudică. Și timpul acesta de 115 ani de sorire ajunge ca să topăscă și pe cele mai potrice masse de gheață.

De și nopțile cele mai lungi de prin regiunea tropicului racului micșorăză în câtva sorirea polului seu a emisferei nordice, totuș o causă și mai mică, adecă un numer mai scurt de ani de sorire ajunge pentru ca să topăscă ori-ce masse de gheață se vor fi aflând prin regiunile polari.

Doră nu strică să observăm, că maximul de sorire, seu pe de alta parte de umbrire nu însemnăză totodată și maxim de căldură seu frig, căci aceste maxime se întâmplă ceva mai târziu; prin urmare nici pe emisfera nordică nu se va fi întâmplat maximul de căldură pe la anul 1248, ci cam pe la începutul vécului al XIV.

Din cele premerse putem deduce următoarele:

1) De 635 ani încôce înaintăm către o nouă perioadă gheațosă, din cauza că ecuinocțiul de primăveră se află pe calea dela C spre B. Plusul de sorire, ce conține la anul 1248 mai bine de opt zile, astăzi a scădut la 7.5 zile, și va scăde tot mai mult, până când, ajungând ecuinocțiul de primăveră în B, ambele emisfere vor fi sorite într'o formă.

2) Cu tôte că sorirea scade anualminte foarte puțin, totuș efectele ce rezultă de aici sânt inspăimântătoare. Așă Grönlanda, care prin suta XIII avea o mulțime de colonii și eră o țără frumoasă plină de câmpii verzi, astăzi este un deșert acoperit de gheață și néuă; Islanda i urmăză; în Anglittera vii nu mai există; pădurile de pe vârfulurile munților se stăpesc; passurile cele anguste ale Alpilor, pe unde în vécul trecut călătoriul putea trece fără de greutăți, astăzi sânt nepenetrabile, căci s'au transformat în gheațării înflorătoare. Gheațăriile se plécă tot mai afund prin văile cele prepăstioase ale Alpilor, ceea ce însemnăză un *memento mori* pentru întrégă vegetațiunea de prin regiunile înalte ale emisferei nordice.

3) De aici se pôte deduce mai departe, că după vr'o 5000 ani Europa nu va mai fi locuibilă, căci va fi inundată de nou, și Alpii vor formă un mur de ghea-

țarie contra valurilor, ce se vor imbulzi cu impetuositate din spre nord. Dela tropicul racului spre nord piscurile munților celor mai înalți vor ave înfătoșarea ca tot atâte insule, er gheațăriile se vor estinde până prin șesul lombardo-venețian, a bună-semă după cum se se fie întâmplat acesta și la ultima inundațiune, ceea ce adevăresc butucii problematici, pe cari i desgrăpă geologii cu multă predilecțiune de prin acele locuri.

4) De ore-ce după 5000 ani dela maximul de sorire, Europa nu va mai fi locuibilă, se pôte induce de aici, că cu 5000 ani înainte de maximul de sorire va fi fost Europa mai întăiu locuibilă, pentru că sorirea și umbrirea se perëndăză în restimpuri egali, seu altămă trea dăcând, aici avem de lucru cu cause contrarie, ce produc efecte egali.

5) De ore-ce mai departe maximul de sorire pentru emisfera nordică a fost la 1248, de aceea cu 10,500 de ani mai înainte, seu cu 9252 a. Ch. emisfera nordică va fi trebuit să aibă maximul de umbrire, și cam pe o formă și Asia. Drept aceea cam 5000 ani după aceea a trebuit să fie locuibilă Europa ca și Asia, adecă tocmai pe timpul ce ni-l prefige Moise despre crearea omului celui dintăiu, seu cu 6000 ani înainte de asta.

Conclusiuni de aceste se pot derivă mai multe; în scurt însă constatăm, că fie-care emisferă în decursul perioadei de 21,000 ani ajunge să fie odată inundată; astfel dară emisfera nordică, începând cam de acum în 5000 de ani, va fi străformată într'un ocean enorm și va petrece în starea acesta, până când va ajunge ecuinocțiul de primăveră dela B peste D aproape de A. În acel interval pe emisfera sudică Australia va deveni un continent doră mai estins de cât Asia de astăzi; Africa se va estinde spre sud până către 60° lățime geografică, er America de sud pôte că se va împreună cu noul continent, ce se va înalță în regiunea polului sudic.

Lume nouă, viață nouă, cultură nouă se va desvoltă pe emisfera sudică, în timp ce emisfera nordică acoperită de valurile oceanurilor va pausă. își va stringe forțe noue, ca după 10,500 ani să invieze de nou scena, ce s'a petrecut cu 10,500 ani mai înainte! Cine pôte sci în ce loc al emisferei nordice se va ivi omul cel dintăiu, în Mesopotamia erăși, în China, în Europa seu doră pe șesurile riurilor Mississippi și Missouri din America, ori doră pe piscurile cele mai înalte ale munților, ce infrumșețăză astăzi emisfera nordică!? Seu doră și atunci erăși în mai multe locuri dintr'odată, precum probabilminte se se fie întâmplat cu ocaziunea locuibilității presinte a emisferei nordice!?

T. Ceantea.

## Femeia în istorie.

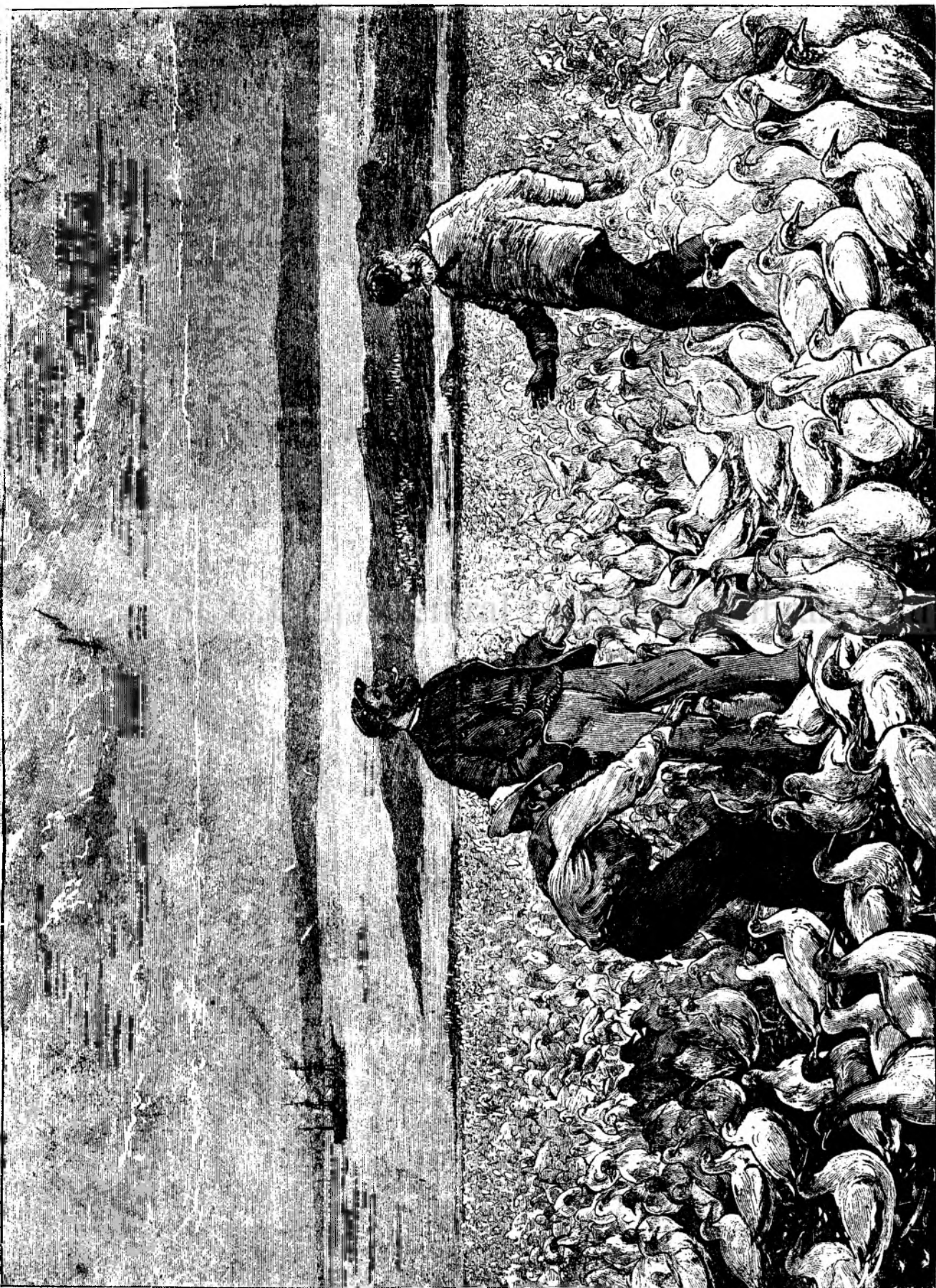
Femeia e corôna creaturilor.  
Herder.

Femeile sânt în lumea morală,  
ce florile în cea fizică.

Silvias Marechal.

Décă aredicăm vélul de pe tabloul mare al trecutului, și privim viața popórelor, vedem că acele popóre unde femeile se bucurau de stimă mai distinsă, erau mai culte, mai fericite, progresau în tôte ramurile culturai mai tare, decât acele unde femeile aveau o pozițiune nedemnă și dejosită.

E adevăr, că de și femeile nu se ved în locurile prime pe scena istoriei, ca bărbații, dar ele totuș sânt acolo, însă așă învălitate în mantăua misterului, încât numai ochiul cel mai ager le observă, dar cel ce le ob-



O insulă in America.

servă, observă și acea că cu totă retragerea lor modestă, ele au avut totdeauna un rol important.

Cu tot dreptul se poate dice, că pozițiunea ce ocupă femeia și stima ce o are la un popor, arată mai bine cultura aceluia.

„Un popor unde femeia trăese într'o pozițiune dejosită seu nedemnă nu poate fi nici odată mare și liber, ci merge deadreptul cu pași repezi către abisul nimicirii“, — dice filosoful francez Rousseau.

Bărbatul aparține lumii, femeia casei. Știința cea mai frumoasă și prețioasă este pentru femeie conducerea casei.

Femeia ca factor în viața socială își începe activitatea încă de când e jună, nutrind simțământul național, promovând iubirea de patrie, inspirând tinerimei însuflețire și curagiu. Apoi o continuă ca consortă, încoronând cu iubire sinceră fatigiile soțului seu. Dar activitatea ei ajunge la culme ca mamă, când își crește copiii, cu cea mai mare grijă pentru familie, țără și omenime.

Femeia ca mamă și în casnicie e idealul chiemării femeiesci. Mama e geniul copilului.

Aimé Martin dice într'un op social: „La peptul mamelor zace spiritul popoarelor, starea lor morală, măsura virtuților, cu alte cuvinte, civilizațiunea secului omenesc“. — „Dela ea depinde timpul viitor“, — esclamă Herder. — „Cultura poporului zace în mâinile mamelor“, — constată Pestalozzi.

După aceste, cred că nu va fi fără interes, pentru femeia cultă a presintelui a privi fugitiv reprezentanțele secului seu, la popoarele antice, căci din aceste tablouri se va presintă mai eclatant progresul mare ce și-a eluptat femeia creștină din Europa în presinte alătura cu bărbatul.

Să aruncăm o privire în vechimea clasică!

Să privim Grecia antică pe timpurile când zefirii purtau pe aripile lor sunetele melancolice ale lirei lui Orpheu.

Femeile aici aveau puțină libertate, datini stricte le incatenau acasă. Dar ele nici chiar aici nu erau domitoare nemărginite. În teatre și în conveniri publice nu se arătau. În timpul lui Socrates, Anaxagoras, Pericles, Euripides legile civile nu atribuiau femeilor o însemnătate mai mare.

Pentru ele eră destinată o chilie laterală, unde își petreceau tot timpul.

Participarea la prânjurile bărbaților eră oprită. Așa, în urmarea eschiderii femeilor de prin toate locurile, precum inaintau bărbații pe toate terenele culturii, așa decădeau femeile spiritualminte.

Femeile de atunci nu se bucurau de acea stimă de care au parte femeile națiunilor culte; bărbații, pe lângă virtute și sirguintă, poftiau amabilitate, spirit și cultură, ceea ce însă ele în esiliul lor nu ș-au putut câștiga. Femeia grăcă eră simbolul credinței și al virtuții, idealul sirguintei și al modestiei, dar i lipsia politeța socială și farmecul cuceritor.

Dar starea morală în Grecia deveni periclitată. Niște femei străine veniră în Athena, acele nu erau supuse legilor țării, și netrăind așa retrase ca și grecele, prin politeța lor socială și spiritul dezvoltat, deveniră atât de celebrate, încât grecele simțind delăturarea lor tot mai tare, ș-au părăsit chilia separată, abandonară în ea virtuțile de mai înainte și urmară străinelor.

Dar impregiurarea acésta a contribuit numai la decadenta Greciei renumite; ea, demoralisându-se tot mai tare, poporul într'atâta a decădut, încât ad numai opurile clasice ne povestesc de mărirea de odinioară.

Spartanele erau încă cele mai onorate femei în Grecia. Ele și Romanele erau superbe a crește patriei bărbați renumiți. La spartani căsătoria eră sfântă, frângerea ei disprețuită și celibatul rușine.

Jidanele, după legea mosaică, aveau foarte puține drepturi. Erău supuse capriciului bărbatului; acesta, decât o uria, se putea ușor despărți de ea. Infidelitatea femeii însă se pedepsi cu moarte.

Despre viața mohamedanelor multe se scriu, dar multe sânt și esagerate. Așa coranul nu predă femeia capriciului bărbatului, ci în puterea lui, să o păzescă și să aibă grige de ea, căci dice: „Casa unde merge femeii bine, stă sub scutul lui Dumnezeu; er unde ei i merge reu, se va nimici“.

O rolă mai însemnată nu au femeile la mahomedani.

O nenorocire pentru starea culturală a lor e despărțirea ușoră, prin care demulte-ori fără nici un ajutor se impinge femeia într'o lume de care până atunci nu sciea nimic, unde apoi e sigură perirea ei morală.

În China datinile cari au domnit de sute de ani, domnesc și ad, de și căsătoria civilă s'a introdus și în țera crească“.

Cine are mulți bani, poate ave și mai multe inuieri; dintre ele însă totuș una e prima, la care celelalte trebuie să se supună.

Chinezele au fost totdeauna subordonate bărbaților. Umilite, fără nici o plăcere spirituală, încep și își termină ele viața monotônă, lângă viața stăpânitorilor lor. Dintre ramurile multe ale industriei, țesutul se află cu totul în mâinile lor, și chinezele sânt prețuite ca lucrătoare foarte istețe.

Călători învetați, cari au trăit mai lung timp în Japonia, povestesc, că pozițiunea femeilor și aici e subordonată. Dar totuș femeia primesce oș-care știință elementară, se exerciteză în musică, în dans, sânt lucrătoare istețe, economia în toate cercurile se invetă, și numirea „damă mare de cină“ e cea mai onorifică și pentru femeile din aristocrație.

O valoare adevărată are femeia pentru Japonezi numai ca mamă. În acésta calitate ea se bucură de cea mai mare stimă. Japonezul are numai o soție legitimă, însă decât nu are fecior, rangul ei n'are nici o însemnătate. Și la Japonezi, ca la mohamedani, despărțirea e ușoră. Femeia foarte cu greu se poate despărți, bărbatul însă o poate dimitte când i place. Japonezele fără nici o pedecă pot cercetă ori ce loc public de petrecere. Cu lectura se ocupă mult și mai că se poate dice, că în Asia ele sânt femeile cele mai culte.

Și la Indienii vechi, un popor foarte interesant, erau femeile subordonate. În toate opurile lor însă ele sânt glorificate în modul cel mai gingaș. La indieni fidelitatea eră cea mai mare virtute, care arare-ori lipsia. La ei, ca numai la Germani, bărbatul și femeia erau un întreg. Chiar și arderea veduvelor, care datină nouă ne apare grozavă, după credința lor avea o însemnătate nobilă: că muierea se aruncă cu cadavrul bărbatului iubit, arătă câtă umilință și devotament avea ea în inima ei simplă.

La poporul nomad Trogloditii, un nēm cu Aethiopenii, bătrânele erau foarte onorate, în ele se onorau mamele bărbaților. Bărbații bătrâni însă căpătau o codă de vacă, de care trebuia să se spëndure, căci viața lor nu mai eră de nici un folos.

(Va urmă.)

Petronela Cornea Mișici.



## Studii limbistice.

— O sută de etimologii revindecate. —

(Urmare.)

Cuvântul „ciocan” și „ciocăni” asemenea îl desbină dl Cihac de „cioc” și „ciocni”, și-l derivază dela paleoslovenicul „cekanü”: malleus rostratus lat., gespitzter hammer germ.; dela rusec. „cekanü”: masse d'armes fr., streitkolben germ., „cekanii”: frapper, battre monnaie fr., schlagen, geldprägen germ.; dela bulg. „cjuk”, „cjukan”, „cekan”: marteau fr., hammer germ.; dela neoslov. „cakan” (cet. cĭakan): sarcloir fr., jäthaue germ., „cokan” (cet. cĭocan): pique fr., picke germ., dela croat. sĕrb. „cakanac” (cet. cĭakanac): marteau fr., hammer germ.; dela boem. „cakan” (cet. cĭakan): pioche fr., hacke, karst germ.; polac. „czekan”: masse d'armes fr., streitkolben germ.; magiar. „csákány”: houe, sarcloir, masse d'armes fr., hacke, karst, streitkolben germ.; alban. „tsekan” și „tsokane”: marteau, marteau de porte fr., hammer, thürklopper germ.; turc. „tshakou”: marteau fr., hammer germ. Dar acesta etimologie a dlui Cihac nu este corectă, precum vom vedea mai în jos.

Dl Miklosich: Beiträge zur Lautlehre der rumunischen Dialekte, Wien 1882 pag. 78 cu provocare pe Curtius: Studien 4. 266 derivază cuvântul „ciocan” de la grec. *τυζάβυ*.

Cuvântul „ciocoiu” îl derivază dl Cihac dela paleoslov. „clovekü” (cet. cĭlovec), rusec. „celovek”: homo lat., care este o etimologie cu totul absurdă.

Dicționarul Academiei române de Laurian și Masim, București 1871 în glossariu sub cuvântul „cioc”, într'un tractat de trei foi tipărite, incurcă origina mai multor cuvinte de diferite rădăcini, din care causă tot tractatul nu are nici o valoare.

Etimologia cuvântului este următoarea: Cuvântul „cioc” împreună cu derivatele sale: ciocni, ciocănitore, ciocnitore, ciocan etc., sunt o evidentă onomatopee, o imitare a sunetului acțiunii respective. Origina cuvântului românesc este italică, fiind că în limbele romane și dialectele lor aflăm o asemenea formațiune. Estmod aflăm în limba spaniolă „choque” (cet. cioche): stoss germ. și „chocar” (cet. ciocar): anstossen germ. În limba francesă „choc”: stoss germ., „choquer”: stossen germ. În limba italiană „chiocco” (Sergent: Gran dizionario italiano-franc.): eclat (scoppio) fr., knall germ. și „chiocca”: percossa, colpo ital. În Biondelli: Dialetti gallo-ital. Milano 1853 pag. 63 aflăm „cioc” pentru: tocco di campana ital., glockenschlag germ.; aci este evident cumcă „to” din pușețiune a trecut în „cio” leci „cioc” pôte sta și pentru „toc”, și de aci se derivază și „toca” românescă. În Azzi: Vocabol. ferrarese-ital. Ferrara 1857 stă „cioch” pentru: scoppio ital. În Rosa: Documenti storici, Bergamo 1850 p. 36 aflăm „ciocă” pentru: bussare ital., klopfen, schlagen germ. În Angeli: Vocabolario veronese-ital. p. 66 stă „s-cioco” pentru: scoppio ital., knall, schlag germ. În Morri: Vocabolario romagnolo-ital. pag. 201 asemenea aflăm „cioch” pentru: scoppio ital. În Banfi: Vocabolario milanese-ital. Milano 1852 pag. 270 stă „ciocă” pentru: crocchiare ital., schlagen, prügeln germ. În Dionario pavese-ital. 1829 pag. 125 vine înainte „ciocă” pentru: croccare ital., krarren germ. În Toni: Vocabolario bolognese-ital. Pologna 1850 pag. 125 și 133 (sub culp) stă „cioc” pentru: busso, scoppio ital.; stoss, knall germ. În Hubert: Diet. wallon-français; jege 1857 pag. 335 aflăm „tschok”: heurt de deux corps fr., anstoss zweier Körper germ. În Olivieri: Diction. genovese-ital. Genova 1851 pag. 118 vine înainte „cioch”: suono, botto, colpo che dà sulla campana il

martello, altrimenti tocco, squillo ital., adică: sunet, bătătură, lovitură care produce ciocanul asupra campanei, altmintrele tocănitură, clopotitură. În Meschieri: Vocab. mirandolese-ital. Bologna 1876 pag. 56 încă stă „cioch” pentru: scroscio, scoppio, schioeco ital. Veđi și cele ce a însemnat în acesta privință Diez: Etym. Wörterbuch der romanischen Sprachen, Bonn 1853 pag. 102.

Cuvântul „ciocoiu” însemnă de după etimologie: un om care tot ciocnesce cu ciocul și mănâncă carnea și averea țeranilor suđiți. Este formal și real: o *stim-falida*, o *ghionde*.

Deci este documentat mai pe sus de totă indoiela, cumcă cuvintele: cioc, ciocni, ciocan, ciocăni, ciocănitore seu ciocnitore, sunt numai una onomatopee, a cărei formă și rădăcină se află și în celelalte limbi romane, precum și în dialectele lor, drept aceste de imprumut din limbele slave nu pôte fi vorba, fiind că este numai o dinamică omogenă desvoltare în toate acele limbi, și mediul slav nu se pôte demonstra, nici din o formă a cuvintelor slave produse de dl Cihac.

93) *Țipă*. Acest verb însemnă: exclamare, rudere, vociferare, lamentare lat.; s'ecrier, jeter des hauts cris, piailler, lamenter fr., aufschreien, wehschreien, kreischen, wehklagen germ.

Dl Cihac: Dict. etym. daco-romane, éléments slaves etc. pag. 434 derivază cuvântul „țipă” din elemente slave, dela paleoslov. „piti-pija”: clamare, „vŭpĭetŭ”: clamor; rusec „vopiti”, „vopijati”, neoslov. „vpiti”: crier fr.; croat. sĕrb. „upiti”, „vapiti”: crier fr., schreien germ. În capet dice dl Cihac, cumcă „țipă” ar fi omatatesă din „pita-piti” întorcând pe „piti” în „tipi”. Dl Cihac provocă și pe Miklosich: Lexicon palaeoslovenico-graeco-latinum, Vindobonae 1862—65 p. 100, dar dl Miklosich nu a cutezat dela paleoslovenicul „vŭpiti” a deriva pe „țipă” românesc, a buna sēmă că s'a convins, cumcă după regulile morfologice și fonologice este cu neputință o atare derivațiune.

Acastă etimologie a dlui Cihac însă nu este după principiile limbei justificaveră: a) pentru că verbul „tipă” nu însemnă simplu: a strigă, crier fr., ca „pita-piti” al limbelor slave, de ôre-ce este mai mult: o vaerare, o plângere durerôsă; b) pentru că etimologia slavă presupune afaresă, adică lăpędarea dela început a lui „v” seu „u” din cuvintele slave; c) pentru că presupune metatesa lui „pita-piti” în „țipa-tipi”; d) pentru că presupune trecerea lui „ti” în „ți” (tzi), aceea ce numai esceptionalmintre se tēmplă în cuvintele din limbi străine, în urmă e) pentru că presupune trecerea verbului din a patra în prima conjugațiune. Aci este evidentă: nu sciința critică, ci tendința de slavizare.

Etimologia cuvântului se află în dialectele italiice. În Monti: Vocabolario dei dialetti di Como, Milano 1845 pag. 368 aflăm „zipă” pentru: zirlare ital., piper, chanter fr., zirpen germ. În Banfi: Vocabolario milanese-ital. Milano 1852 pag. 950 asemenea stă „zipă” pentru: zirlare ital. În Biondelli: Dialetti gallo-italici, Milano 1853 pag. 293 aflăm „zigar” pentru: gridare ital., schreien germ. Din „zigar” apoi prin trecerea lui „g” în „p” și lăpędarea lui „r” drept final de nefinitiv, se formeză curat „țipă” în formă și concept.

Deci este demonstrat, cumcă și verbul „tipă” este un cuvânt de origină străveche din limba romană rustică.

94) *Astrucă, destrucă*. Verbul „astrucă” însemnă: a) în graiul bănățenesc în concepțiune principală și generală: a acoperi; tegere, opereire lat.; couvrir fr., decken, zudecken germ., d. e. Petru a astrucat casa cu paie, eră nu cu șindră; fiind frig astă nôpte, eu m'am astrucat în pat cu cogiocul, eră Ion s'a astrucat cu straniul; mormântul lui lancu e astrucat cu o pētră la-

tă; b) afară de graiul bănăţenesc înseamnă: a îngropă, a înmormântă; sepelire, obruere lat.; enterrer, ensevelir fr.; begraben, beerdigen germ. Semnificaţiunea din urmă a cuvântului se vede apriat a fi figurată, translată. Cuvântul „destrucă” este contrariul dela „astrucă” şi înseamnă: a descoperi; detegere, revelare lat.; decouvrir, révéler fr.; aufdecken, entblößen germ., d. e. vântul cel mare a „destrucă” tot acoperişul casei (lăpădând ţiglele jos); copilul lui Ion cu care am dormit într'un pat astă noapte, tot dă din picioare în somn, şi neprerupt m'a destrucă. Însemnăm aci cumcă „astrucă” şi „destrucă” sînt sinonime cu „acoperi” şi „descoperi” şi mai usuate de cât aceste în graiul bănăţenesc. „Astrucă” şi „destrucă” au înţeles mai material: de ceva acoperemînt fizic, de ôre-ce nu poţi dice: Columb a destrucă America, ci trebuie se dice: Columb a descoperit America.

Dicţionariile românesce nu cunosc decăt semnificaţiunea a doua de sub b) a cuvântului „astrucă”, şi dicţionariul Academiei române de Laurian şi Massim, Bucuresci 1871 spune cumcă cuvântul a fost înainte tare în us, precum mărturisesc cărţile vechi, de unde se pôte conchide la usul cel lăţit până în ziua de astăzi în graiul bănăţenesc.

Dl Cihac: Dict. etym. daco-romane, éléments slaves etc. pag. 3 derivă cuvântul din elemente slave, dela paleoslov. „sükryti” (kryti): abscondere, occultare lat. Dl Cihac dice că ar esistă şi forma „asturcă” pentru „astrucă”, dar această formă este necunoscută în graiul bănăţenesc şi în dicţionariile românesce. Dlui dice mai de parte spre a-ş asigură etimologia sa slovenescă, cumcă „astrucă” ar stă pentru „ascrută”, aceea ce nu este adevărat. Etimologia aceasta a dlui Cihac este însă de după materialul şi conceptul logic al cuvântului nejustificaveră.

Dicţionariul de Buda din 1825 şi cel al Academiei române de Laurian şi Massim Bucuresci 1871 încercă a derivă cuvântul „astrucă” dela lat. „obstruere”, dar contra acestei etimologii stă nu numai materialul, ci şi înţelesul logic al cuvântului.

Etimologia cuvântului zace în „lastricare” ital., în care „l” dela început este articlu după spusa lui Diez, şi după cum documenteză dialectele italieneşti, şi care înseamnă: den boden mit steinplatten, fliesen bedecken, pflastern germ., va se dice: a acoperi, a pârdoşi cu petri late, cu lespeşi. „Lastricare” se derivă din „lastra”: metall-steinplatte, scheinbe. tafel germ. În înţeles figurat la Tasso: Gerus. liber. 20. 60 are „lastricare” chiar semnificaţiunea cuvântului românesc: „lastricato col sangue e il pavimento d'arme, e di membra perforate”, — adică: „astrucă de sânge, şi pământul d'arme şi de trupuri străpunse”. În dialectele italieneşti ia cuvântul „lastricare” chiar semnificaţiunea limbei românesce, astfel aflăm în Olivieri: Dizionario genovese-ital. Genova 1851 pag. 33 „astregă” pentru „lastricare” ital. În Biondelli: Dialetti gallo-ital. Milano 1853 pag. 91 aflăm „astregare” şi „astrego” pentru: „lastricare” şi „lastrigato” ital. Biondelli spune, cumcă cuvântul vine înainte într'un document dela anul 1489 şi cumcă şi astăzi este încă în us în dialectul milanes. În Monti: Vocabolario dei dialetti di Como, Milano 1845 încă aflăm „astrach” pentru: lastrico, pavimento di pietra ital.; Monti cu provocare pe vocabolariile italieneşti înfătesce: cumcă cuvântul nu derivă dela: astrach, estrich germ. În Biundi: Dizionario siciliano-ital. Palermo 1857 pag. 43 stă „astracu” pentru: terrazzo (târnaţiu) ital. În Morri: Vocabolario romagnolo-ital. Faenza 1840 pag. 436 aflăm „lastra” cu semnificaţiunea de „lavagna” (schiefer germ.): sorta di pietra, si adoperă a coprir tetti ital., adică: lespeşi a acoperi casele (ca cu ţigle). În Du Cange: Glossarium mediae et infimae la-

tinitatis, Parisiis 1840—1850 tom. I pag. 457 stă „astracum” pentru „tectum” lat. Diez: Etym. Wörterbuch der romanischen Sprachen, Bonn 1853 p. 30 sub „astre” combină pe „astrum” pentru „atrium” şi „domus”, pe „astricus” (pflaster) al latinătăţii evului de mijloc, împreună cu pe milan. „astrac” şi sicil. „astracu”, alăturându-se în privinţa etimologiei la părerea lui Diefenbach: Goth. Wörtl. I. 50, care derivă cuvântul dela lat. „asser”: planche fr., diele germ., érá nu dela „astrich” şi „estrich” al limbei germâne. Diez dice, cumcă în ital. „lastru” ar fi „l” dela început articlu.

Deci este documentat, cumcă verbul „astrucă” şi „destrucă” se urdeşce din „astra”, cu articlu „lastra”, „astricare”, „astracare”, cu articlu „lastricare” a limbei italieneşti, înălţându-se „a” séu „i” din a doua silabă prin „ă” în „u” devenind estmod „astrucare” şi „destrucare”. Cuvântul este aşă dară de o străveche origină din limba romană rustică.

(Va urmă.)

Simeon Manguica.

## Cântee populare.

— Din Ardel. —

V.

**I**n codrul cu frunza rară  
Cânt' un cuc de să omóră.  
Mai în jos la rădăcină  
Cânt' o pasere bătrână,  
Mai în sus pe crângurele  
Cântă-mi doue păserele;  
Acelea nu-s păserele,  
Acelea-s mândrele mele.

VI.

Decăt cu urita 'n vatră,  
Mai bine cu mândra 'n şatră,  
Şi să mînc pîne uscată.  
De cât băt şi mîncat,  
Cu urita după cap,  
Mai bine să fiu flămînd.  
Cu mândruţa petrecînd.

VII.

Frunză verde alămăie,  
Ce-am iubit nu-mi mai trebuie,  
Nici la mórtea mea să-mi vie,  
Nici lumina să mi-o ţie,  
Nici crucea să mi-o sărute,  
Nici în grópă-mi să se uite.

VIII.

Pe din jos de Bêlgărad,  
Umblă nemişca ca turbal,  
Cumpărându-şi boi de-i graşi  
Şi voinici de cei trufaşi;  
Cumpărându-şi boi de frunte  
Şi feciori voinici de munte.

IX.

Moşule! crişmariu bătrân,  
Adă-mi o cofă de vin!  
De-oiu trăi, Ńi 'oiu plăti,  
De-oiu muri, — paos Ń-a fi!

Gr. Sima a lui Ion.



## SALON.

## Suvenirii bucurestene.

— Impresiuni generale. —

De trei-spre-dece ani nu fusesem la București. Tocmai de atâția ani duceam dorul revederii. În sfârșit dorul meu s'a realizat. Primăvara trecută mi-a adus această plăcere. M'am dus. Cum nu te-ai duce, când ai ajuns așa aproape!? Dimineața la 4 ore plec din Oradea-mare și s'era la 10 $\frac{1}{2}$  sosesci în capitala României.

Firește, că acest sbor se face cu trenul accelerat, și nu cu acela care comunică de aici spre Seghedin, și care merge mai atât de încet ca și progresul nostru cultural.

Pe acesta se dice că s'a întâmplat și următoarea istorie hazlie.

Sosind trenul dela Oradea spre Seghedin, conducătorul ceru biletele pasagerilor. Un domn i dete un bilet de băiat. Conducătorul i făcu observațiunea, că biletul acela nu este pentru om mare.

— Ai dreptate, — i respunse domnul. Biletul acesta e pentru copii. Dar când am plecat eu din Oradea, eram încă copil, de atunci însă am îmbetrănit...

Va să dăcă m'am dus. Dar călătoria acesta o faci cu atâta grabă, încât abia îți rămâne timp să-ți dai seama de impresiunile făcute. Numai conversațiunea pasagerilor îți indică unde ești: decă auți vorbindu-se ungurește, poți fi sigur, că te afli printre românii din Ungaria; decă conversațiunea trece în idiomul nemțesc, îți revoci în memorie că te afli în Ardealul românesc; și decă auți multă vorbă franțozescă, nu mai incipe îndoielă, că ai trecut granița și ești în România...

Dar nici nu me interesam mult de cele ce vedeam, căci gândul meu sbură departe, era deja acolo unde eu numai s'era sosii.

Un amic me așteptă la gară și peste câteva minute birjarul ne transportă repede printre niște strade iluminate în centrul orașului. Indată acesta intrare imi oferi privilegiul să ved, că Bucurestii au făcut un mare progres decând n'am mai fost acolo. Mai mult însă me convinsei în dimineața următoare, când luai ulițele de-a rândul și făcui o revistă generală.

Mai întieiu o luai pe Podul Mogoșii. Înainte cu trei-spre-dece ani a fost strada cea mai frumoasă a Bucurestilor. Și acuma ține cont la acesta numire. Cu tot dreptul, căci a progresat cu timpul, s'a împodobit cu multe de toate, cu clădiri frumoșe, prevăli elegante și cu trotoare de asfalt. Ba și numele și l'a schimbat. Acuma se numește „Calea Victoriei“. Acesta stradă a fost martoră intrării triumfale a armatei române după luptele pentru independență la Plevna. De aici numele ei.

Multe case nouă, mari și frumoșe, s'au innălțat de atunci aici; dar în deosebi otelurile grandioșe te surprind. Etă lângă noi, vis-à-vis de Zlatari, unde înainte cu trei-spre-dece ani se pitulă un han murdar, acum ne suride cochet splendidul „Hotel de France“, cu fațada în patru părți, producând proprietarilor parale din toate laturile. Mai incolo „Otelul Boulevard“ ne invită să-i admirăm lucsul și confortul orașenesc; dar n'avem timp, căci boulevardul pe care încă nu-l vedusem, ne atrage atențiunea.

Partea din jos de Calea Victoriei se numește „boulevardul Elisabeta“, și se va intinde până afară spre Cotroceni, unde se află palatul de v'ără al regelui. Dar

încă nu s'au făcut toate espropieriile. Ne surprinde însă plăcut, că grădina Cișmegiu s'a lătit până la boulevard.

Partea de sus se numește „boulevardul Academiei“. Privind spre dreapta vis-à-vis de noi se nalță frumosul palat al universității, unde se adăpostesc și Academia Română. Salutăm cu plăcere palatul mușelor și ne îndreptăm spre parcul dinaintea lui. Aici găsim erăș surprinderi: două statue, a lui Mihaiu Vit'ezul și a lui Heliade Radulescu. Stăm la fie-care și ne facem observațiunile. Statua lui Mihaiu Vit'ezul ne înfășoșeză pe marele erou călare, ținând în mână crucea, ér la pedestal se află două tunuri cucerite la Plevna. Statua lui Heliade represintă pe nemuritorul reformator ținând o cuvântare. Nici una din statue nu ne mulțămesc deplin; a lui Mihaiu e pr'e mică; ér a lui Heliade, înfășoșându-ni-l cu corpul plecat spre nainte, nu ni se pare destul de plastică.

Dar etă tramwayul. Erăș un ce nou! Ne urecăm în el și nu ne dăm jos decăt la teatrul cel „mare“. De când l'am vedut, și acesta s'a făcut „Național“. Cel puțin așa stă scris în frunte...

Trecem mai în dreapta și în scurt timp sosim la palatul regal. Tocmai se mărește, i se clădesc o aripă nouă, care are să fie a reginei. Palatul acesta și așa va fi numai interimal, se va face altul cu totul nou și în loc mai potrivit. Acest loc, după părerea mea, ar fi delul mitropoliei; dar nu cred să întrebe cineva svatul meu, nici nu-l spun dară.

În sus de palatul regal erăș un otel nou ni se impune vederii, otelul „Imperial“ al lui Labes. Grandios! Decorat pompos. Pretotindene elegantă și luc.

Ci etă colo 'n dreapta o grădină publică, îngrădită cu gratii de fer. Și acesta e nouă! Înainte cu trei-spre-dece ani acolo era biserică. Numai numele i s'a păstrat. Și astăzi i se dice „La episcopie“. Dar intr'nsa altă lume se plimbă și cu alte gânduri.

Luăm o birjă, facem o cursă la șosea. Am vinit pr'e timpuriu. Lumea vine mai târziu, după mieđăđi pe la 5—6 ore. O să vinim atunci. Dar totăș stăm nițel. A! ce mari au crescut arborii de atunci!

Ne rentorcem pe alte strade. Pretotindeni innoiri, pretotindeni progres. Nu e stradă în care să nu se clădescă în mai multe locuri. Sosum la Dimbovița și ne dăm jos.

Aici schimbarea e uriașă. Murdarul și neregulatul riu e regulat. Cu cheltueli enorme s'au espropriat o mulțime de clădiri și s'au făcut un curs mai drept riuului, despre care nu sciu cum a putut să cânte poetul:

Dimboviță apă dulce.

Cine-o b'e, nu se mai duce!

Un amic, pe care cetitorii „Familiei“ îl cunosc bine din locul acesta, mi-a esplicat planurile, cari au să se traducă în realitate pe ambele maluri. Și atunci, când acele se vor realisa, Bucurestii vor dobândi multe frumuseți.

Una din acele este deja gata: biserică domniței Balașa, clădită lângă spitalul brancovenesc, în a cărui curte se ridică statua domniței Balașa, fiica principelui Brancovean, care a întemeiat acest spital, una din adevăratele mândrii ale Bucurestilor. Biserica domniței Balașa merită a fi vizitată de tot călătorul care se duce la București. Stilul oriental, împodobit cu luc, va atrage totdeuna interesarea.

Tote aceste le vizitarăm numai în fugă, rezervându-ne pentru altă ocașiune unele studii mai afundite, căci deja simțeam că ne-amu ostenit.

Și fiind că și dvostre, amabile cetitoare și iubiti cetitori, ați obosit alergând cu mine, poftim cu noi în o restaurațiune!

Și fiind că sântem la București, să ținem și noi

obiceiul țerii, să mâncăm bucate românesci! Dați-mi voia dar să ve conduc în strada Covaci, vis-à-vis de redacțiunea „României Libere”, la restaurantul Iordachi Ionescu, unde me conduseră și pe mine amicii mei!

Etă tarifa, seu precum i ție acolo, „profesiunea de credință”. Poftim, alegeți!

I. *Supă*: Ciorbă de miel, de perișore, de crap, de minalarci și de zarzavat.

II. *Mâncări*: Jachnie de crap, de fasole, de minalarci, de caracatiță, turcască; capamă de limbă; ciulamă de pui, de rânichi, de ciuperci; tușlamă de bur-tă, pacea de picioare de vițel, ghiveci la cuptor, musacă de pătlăgele vinete, ostropelă de pui, plăcintă de drob, puiu cu conopidă, sărmăluțe cu iaurt.

III. *Fripturi*: Fleică de vacă, caracută friptă, salau prașit.

IV. *Prașituri și altele*: Jofcă de brânză, caimac prășit, iaurt de casă...

... Poftă bună!

Iosif Vulcan.

## O insulă în America.

— Veți ilustrațiunea de pe pagina 589. —

Nu sânt încă cinci-șeci de ani, de când în Europa se scie, ce importanță are guano pentru îngrășarea pământului. În anii după 1840 s'a adus pentru prima-oră guano din America; dar astăzi nu mai este grădinaru la noi, care să nu nisuiască a-și adună cât de mult.

De atunci, mai ales, în insulele din America se produce guano prin mod artificial, adunând mulțime de paseri, pe cari apoi le nutresc bine.

O astfel de insulă este și cea înfătoșată prin ilustrațiunea noastră din numărul presinte.

I. H.

## Literatura și arte.

O piesă nouă de dl V. Alecsandri. Aflăm cu bucurie, că marele nostru poet dl V. Alecsandri scrie o piesă nouă. Acesta e o dramă în 5 acte și un prolog, începută de curând. Ea tratéză un subiect de o importanță capitală pentru viitorul României, căci este menită a scote la ivelă uneltirile evreilor întreprinse de mulți ani în contra poporului român, cu gând de a-l aduce prin corumpere, ca pe cel din Galiția, la ultimul grad de injosire și de miserie. Piesa e intitulată: „Năvălirea Jidamilor” și va fi gata pentru erna anului viitor. Înregistrând această plăcută scire literară, totodată anunțăm cu multă plăcere, că ilustrul autor a făcut „Familiei” onórea d'a se publica în ea prologul piesei încă înainte de a se jucă. Acest prolog se va publica în numărul prim al anului viitor.

Poesiile lui Eminescu vor apăre cât de curând într'un volum, care deja s'a și pus sub tipariu. Această scire credem că va face o deosebită plăcere tuturor iubitorilor de literatură română originală. Regretatul Eminescu este unul din cei mai de frunte poeți, dintre câți a avut națiunea română. Cugetări profunde, idei nalte și originale, limbă indesată și o tehnică admirabilă sânt însușirile lui caracteristice. Noi mai posedem încă una din posesiile lui inedite, care se va publica după anul nou în foia noastră.

Teatrul Național din București, de când a deschis stagiunea cu drama premiată a dlui Roșca, n'a mai represintat alta piesă originală nouă, de și are mai multe admise. Acuma aflăm, că în sfârșit s'a decis a

se pune în repetiție comedia antică „Fontana Bland ziei” de dl V. Alecsandri. Dar nici această piesă nu va puté jucă mai de grabă, decât la 15 februarie, că „artiștii n'au timp” să studieze. Acest „n'au timp” când e vorba de o piesă originală și încă scrisă de Alecsandri, e caracteristic pentru conducerea aceluia teatru. Trist, foarte trist!

„O certy pentru nimica” este titlul unei comedii terminate de curând de dl Petru Dulfu. Piesa scrisă în versuri și e împărțită în doué acte. Dilele a ceste autorul va presintă-o comitetului teatrului Național din București seu direcțiunii teatrului „Dacia” ase mense de acolo. După represintațiune piesa se va publica mai întâiu în foia noastră, dar și pân'atunci autorul ni-a pus la dispozițiune un fragment, căruia i vom face loc cât mai curând.

Dl dr. A. P. Alexi, profesor la Năsăud, unul din colaboratorii noștri, a scos de sub tipariu la București o broșură astfel intitulată: „Insemnătatea sciințelor naturale și reformele ce le reclamă studiul lor în școlile noastre”, disertațiune ținută la 1881 în adunarea generală a Reuniunii Mariane din Borgo-Prund, Prețu 25 cr.

Curs practic de gramatica limbii române pentru usul claselor inferioare de licee și gimnasii, de N. Pană, profesor în Bêrlad, a eșit de sub tipariu în imprimeria George Cațafany. Prețu 2 lei 50 bani.

A treia edițiune. Din „Călimdarul lui Păcala” pe anul 1884 a trecut și edițiunea a doua și astfel s'a dat la lumină edițiunea a treia. Această cuprinde, afară de partea seriósă călimdaristică, tîrgurile de țără, scala de timbru, și o bogată lectură umoristică, ilustrată cu 26 de caricaturi. Prețu unui esemplar e 40 cr., dar mai puține decât 5 esemplare nu se expedeză pe postă. Se află de vîndare la administrațiunea „Familiei” în Oradea-mare. Colectanții primesc după 10 esemplare un rabat. — Dnii cari au primit esemplare în comisiune, sânt rugați a ne trimite prețu lor seu a ne innapoiă cele nevîndute.

## C e e n o u ?

Sciri personale. Maj. Sa regina României, precum ni se scrie dela București, a fost foarte mulțămită vîndînd portretul seu în costum național și articolul dlui Gotschall repros în „Familia”. — Poetul Eminescu, care se află în institutul dr-lui Lindenheim de lângă Viena, precum aflăm cu dorere, a suferit țilele trecute un atac de apoplexie, care n'a lăsat din fericire nici o urmă, dar este un semn reu pentru sănătatea nenorocitului poet.

Seratele literare la dl Maioreșcu în București se continuă în tóte sâmbetele, asistînd totdeuna un număr frumos de literați. Nu de mult dl Ioan Slavici a cetit începutul unei novele, care a plăcut mult și care — s'o spunem cu plăcere — se va publica întâiu în „Familia”. Săptemăna trecută a cetit dl P. Ispirescu „O călătorie la țără” din Poveștile Unchișului sfătos; ér dl T. Maioreșcu a cetit câteva din posesiile lui Eminescu, cari tocmai se află sub presă. Tot atunci a cetit și dl Petru Dulfu comedia sa: „O certy pentru nimica”. Limba și versificațiunea n'au lăsat nimic de dorit; dar în ceea ce privesce descurcarea caracterelor și a situațiunilor, autorul trebuie să facă unele modificări și prescurtări, în urma observațiunilor critice, care i s'au făcut de cătră ascultători, printre cari eră și dl Iacob Negruzzi, redactorul „Convorbirilor Literare” din Iași.

Academia Română a ținut vineri la 2/14 dec. ședință publică, în care dl A. Papadopol-Calimach a cetit despre Alesandru Mavrocordat desaporitul și despre activitatea sa politică și literară.

**Ateneul Român** din Bucuresci a ficsat programa conferințelor sale pe erna curentă. Aceste se vor ține în toate duminicile la 2 ore și joile la 8 ore seara: 27 novembre. Dl C. Esarcu. Discurs de deschidere. Nicolae Ionescu. Invățăminte din Istoria patriei. — 4 decembrie. Dl V. A. Urechie. Franca și România în secolul XVIII. — 11 decembrie. Dl Grigore G. Tocilescu. Isvorele istoriei Române. — 18 decembrie. Dl G. Ventura. Despre musica arabă în raport cu musica poporului român. — 5 ianuarie 1884. Dl G. Sion. O novelă originală. — 8 ianuarie. Dl C. Disescu. Partitele într'un stat constituțional. 15 ianuarie. Dl D. Ionescu. Divorțurile noastre. — 22 ianuarie. Dl Em. Mihăescu Porumbar. Mirabeau și Gambetta. — 29 ianuarie. Dl Panu. Fantasie și realitate. — 2 februarie. Dl C. Arion. Statul antic și statul modern. — 5 februarie. Dl dr. M. Gaster. Apocriifele în literatura română. — 9 februarie. Dl Gr. Vulturescu. Moravuri vechi și moravuri noi. — 12 februarie. Dl Mihail Cogălnicean. Mișcarea unionistă în România, lucrările divanului adhoc. — 16 februarie. Dl P. Buescu. Sistemul financiar al țării. — 19 februarie. Dl I. Crăciunescu. Școala și naționalitatea. — 23 februarie. Dl Eustațiu. Statul și limitele sale. — 26 februarie. Dl dr. Gr. Romnicean. Ingrigirea copilor până la întărcare. — 1 martie. Dl Paladi. Patriotism și cosmopolitism. — 4 Martie. Dl St. C. Mihailescu. Despre determinism în științele sociale. — 8 martie. Dl Em. Crețulescu. Despre luptele și progresul libertății în Europa într'un stat democratic. — 11 martie. Dl G. D. Teodorescu. Petru Crețu Șolcan, lăutarul Brăilei. — 18 martie. Dl Anghel Dumitrescu. Bolintinean. — 22 martie. Dl G. Marian. Despre noua generațiune. (Schită de moravuri și de caractere). — 25 martie. Dl Remus Opran. Dobrogea. — 29 martie. Dl C. C. Dobrescu. Petru Rareș. — 1 aprilie. Dl S. D. Olănescu. Moravuri orientale. — 12 aprilie. Dl August Laurian. Reforma mintală. — 15 aprilie. Dl P. I. Cernătescu. Istoria democrației europene. — 22 aprilie. Dl C. Stăncescu. Rolul artelor plastice în instrucțiunea și educațiunea popoarelor. (Artele plastice în România). Conferințele ce se vor mai ține pe lângă cele inserise în presinta programă, se vor publica prin ziare.

**Societatea „Andrei Șaguna“** a teologilor din Sibiu a ținut marți, în seara de Andrei, ședință publică, cu următoarea programă: 1) „Cuvânt ocașional“, rostit de Pavel Opreșca, cl. curs. III; 2) „Cânt de unire“, cor de W. A. Mozart, executat de corul societății; 3) Cântul III din „Negriada“, de Aron Densușan, declamat de Virgil Oniș, cl. curs. II; 4) „Insemnătatea studiului și cultivării limbei materne“, disertațiune de Romul Mircea, cl. curs. II; 5) „Ciobanul“, cântec românesc popular pentru o voce (bas) și acompaniament de piano de G. Dima, cântat de Isaia Popa, cl. curs. III; 6) Din „Povestea vorbeii“, de Anton Pann, declamată de Vasilie Saftu, cl. curs. III; 7) „Noptea“, cor de F. Schubert, executat de corul societății.

**Gimnasiul românesc din Caransebeș** totuș se va înființa, căci — precum cetim prin șaarele politice — ministerul ș-a strămutat hotărîrea pentru împărțirea fondurilor, și ministrul de instrucțiune a intrat în convorbiri cu directorii de școle din acele părți pentru înființarea unui gimnasiu superior în Caransebeș cu limba de propunere română.

**Reuniune română în Marămuș.** La 16 nov. a fost constituită reuniunea învățătorilor români din Marămuș. La acest act luară parte vr'o 40 de învățători și preoți. Întău s'au cetit statutele aprobate și de ministeriu, apoi s'a constituit biroul astfel: președinte vicariul Mihail Kókényesdi, vice-președinte parocul-protopop din S. Șugatag dl Titu Budu, prim notar învățătorul Petru Cupeia din Calinesci, vice-notar învățăto-

rul Augustin Pop din S. Șugatag, cassariu învățătorul Ioan Giban din Apsa-de-mijloc, controlor inv. Dionisiu Vereș din Apsa-de-jos, bibliotecariu inv. Ioan Muntean din Slatina; apoi s'au ales 12 membrii în comitet și 6 suplenteți, toți învățători.

**Bal la Deș.** La 25 nov. s'a ținut la Deș un bal popular în folosul fondului pentru edificarea bisericii gr. c. de acolo. În fruntea întreprinderii au stat dnii Ioan Welle și Petru Mureșan Șireganul. Vinitul curat a fost 88 fl. Capitalul întreg pentru scopul acesta se urecă încă numai la 1700 fl.

**Reuniunea femeilor române din Sibiu** a încasat 229 fl. 2 cr. ca vinit curat al reprezentațiunii teatrale germăne, care s'a dat în folosul ei de către diletanții casinei comune din Sibiu, marți în săptămâna trecută.

**Societatea „Junimea“ din Cernăuți** ni-a trimis raportul seu anual dela 11 nov. 1882 până la 1 nov. 1883. De ôră-ce corespundintele nostru din Bucovina a schițat deja activitatea acestei Societăți, din raportul prezinte vom scôte numai următoarele date: Comitetul Societății fu compus astfel: president cand fil. Lazar Vicol, vice-president cand. jur. Erast Mandicevski, secretari stud. fil. Teodor Popovici și stud. jur. George Popovici, cassar stud. jur. Valerian Halip, controlor stud. jur. Teodor cav. de Flondor, bibliotecar stud. jur. Ilie Dan. În cabinetul de lectură s'au aflat 31 de foi; biblioteca constă din 931 opuri în 917 volume și 255 broșure; Societatea a avut 7 membrii onorari, 8 fundatori, 6 emeritați, 9 spriginitori, 7 binefăcători, 63 ordinari. Averele Societății: fondul disponibil 627 fl. 81 $\frac{1}{2}$  cr., fondul neatacabil 561 fl. 40 cr., inventariul în valôre de 350 fl., cu totul 1539 fl. 31 $\frac{1}{2}$  cr.

**Societate istorică română.** Dl Esarcu a făcut în o ședință a conferențiarilor dela Ateneul Român din Bucuresci o propunere pentru înființarea unei societăți istorice românesce. Acesta s'ar numi „Societate pentru istoria patriei“ și ar avé ramificațiuni în totă țera, cu scopul d'a adună documinte istorice. Societatea ar avé încă de scop de a încuragiă cercetările istorice prin arhivele și bibliotecile Europei. Dorim din tot sufletul să se înființeze cât mai curând o astfel de societate, de care ar fi bine să se facă și din coci de Carpați, căci este dureros a vedé cum ni se prepădesc și pier documintele istorice, din cauza că nu este cine să le adune.

**Damele din New-York** și alte orașe mai mari din America au format anume societăți spre a scăpa secul femeiesc de cătușele modelor din Paris și a creă un port național american. La acest port vor fi înlăturate atât rochiile în forma de balon, cât și corsetele, care string afară din cale talia. Dar fiind că americanele se cred cele mai elegante reprezentante ale secului lor, apoi se așteptă cu o mare curiositate portul, ce vor inventă. Pote că și prin alte state ar fi la locul ei o asemenea măsură.

**Victor Hugo.** Se scriu următoarele din Paris diarului „Fremdenblatt“: „Marele poet, cu totă vârsta sa naintată, e forțe bine. Surđenia lui, pe care nu voesce nici s'o mărturască, nici s'o lase a se vedé, îl isolează. Nici un vizitator nu trebuie să stea la densusul mai mult de doue-deci minute. Numai la mesă vede el bucuros pe amicii și adoratorii lui și atunci numai el vorbesce, și încă c'o mare vioiciune. La 9 ore se retrage în camera sa de culcare, unde se preumblă încă până la miezul nopții gândindu-se la noi lucrări. Dar în fiecare după amăzi îl ia o principesă rusă de se preumblă cu trăsura la Bois de Boulogne. Acesta principesă, care e și densusa poetă, este forțe bogată și cea mai mare adorătoare a bătrânului poet. Ea a construit într'adins pentru densusul o trăsură forțe comodă, care e trasă de

doi cai înhămați la Orloff. Ea a otărit, ca, după mórtea poetului, acești cai să fie puși într'un grajd separat, unde să fie hrăniți și îngrijiți fără a mai face nimic, er trăsura să fie transportată la museu. Principesa este o femeie c'o educațiune deosebită și, fiind că voiesce ca și copiii ei să tragă pe cât se pôte mai multe folose din discursurile și cuvintele ilustrului ei amic, apoi stau în totdeauna dinainte în trăsura ori de câte ori bătrânul poet și principesa merg la preumblare.

**De ce femeile nu pot să fie advocate?** Dra Poet, din Turin, a adresat camerei advocaților de acolo cererea, alăturând și documentele trebuincioase, d'a fi înscrisă în lista advocaților orașului. Camera aprobă cererea, dar procurorul general apela contra acestei otăriri la curtea de apel, care luă următoarea rezoluțiune clasică: „Curtea regală din Turin a otărit în afacerea doctoratei în drept dra Poet, că, în considerațiune că advocătura este o funcțiune publică în care nu sânt admiși legalmente de cât bărbații; că, afară de aceea, o advocată nu va lipsi d'a găsi în imbrăcămintea ei cochetă și în frumusețea ei un argument spre a exercită o înriurire vătămătoare atât asupra judecătorilor cât și a juraților, prin ceea ce s'ar espune la un mare pericol serioșitatea magistraturei, decide a se respinge cererea făcută de dra Poet pentru a fi înscrisă în lista advocaților orașului Turin, și că acesta rezoluțiune să fie imediat comunicată atât camerei advocaților cât și petiționarei“.

**Giuvaerul la modă.** Sciți care este giuvaerul la modă în lumea cea mare dela Paris? Brățara literară! Această brățară este formată de doue-spre-șapte cărțițele de aur, legate între ele printr'un lanț indoit d'același metal. Fie-care din aceste cărțițele pörtă numele, lucră în smalt, al autorului favorit: Victor Hugo, Musset, Lamartine, Rousseau, Balzac, Ales. Dumas etc. După cum vedeți, această este apröpe o profesiune de credință literară.

**Antipatia damelor Indiane** de a fi tractate de medici bărbătesci, a produs o agitație cu scop de a indemnă pe doctorițe să se mute cu practica lor în India, unde să li se garanteze un venit anual öre-care. Spre acest scop s'au subscris în Bombay 50,000 rupie, er un domn Cama a dăruit 12,000 lire sterlinge pentru un spital de femei și copii, în care să fie numai medici femeiesci.

**Sciri bucureșcene.** Societatea economică „Prevederea“ a luat inițiativa d'a se transformă în bancă de scont și de comission, pentru a inlesni comerțului român creditul pe d'o parte, relațiunile cu străinătatea pe de alta. — *Dl Butculescu*, în fruntea unei delegațiuni a Societății cooperătorilor români, a fost primit de regele și regina în castelul Peleş și a presintat Maj. Lor diferite specimene din producțiunile espuse ale țării. — *O școlă superiöră de telegrafie* s'a deschis d'ilele trecute, condusă de dnii D. Colintinean și N. Cosacescu, cari făcură studii la Paris; școlă e frecventată pân'acum de 42 elevi și 38 eleve. — *Dl locot.-colonel D. D. Papazoglu* vinde colecțiunea sa de antichități, strinsă în România în decurs de 50 de ani, compusă din pietre mari epigrafice, altare mari cu inscripțiuni de taurobole și alte reliefuri, din vase dace și romane. — *Niște hoși* au pötruns în templul israelit și au farat tablele lui Moise și mai multe obiecte de argint. — *Principele Vilem de Nassau*, rudă a reginei, a petrecut câteva zile la Sinaia, apoi s'a întors pe la Brașov acasă. — *Palatul banței Naționale* se va clădi în locul caselor cunoscute sub numirea de hanul Șerban-vodă, care se va derimă

în curënd. — *Esposițiunea cooperătorilor* s'a închis luni, cu care ocaziune dl Dumitru Butculescu, în calitatea sa de președinte, tinu un discurs. — *Proșii din capitală* vor înființa în curënd o societate literară, cu scopul să se desbată diferite cestiuni religiöse, să tină discursuri și predici, și să-și comunice ideile. — *Aniversarea lui Plevnei* s'a serbat în capitală luni printr'un serviciu divin la care a asistat și regele. — *Dl Cămpinean*, ministru al domeniilor, ș a dat dimisiunea.

**Necrolöge.** *Catarina Pop*, mama dșörelor l'ap, cari conduseră mulți ani un institut românesc de fete în Arad, a încetat din viață în etate de 88 ani. — *George Pop*, controlor la perceptorul de dare în Dej, a murit la 15/27 nov., în etate de 39 ani. — *Dr. Ioan Borcia*, avocat și fișcal la consistoriul archidieceșan din Sibiu, a repausat la 6 decembre în etate de 47 ani, lăsând în doliu soția n. Maria Gioran, fiii și fiicele Emil, Eleonora, Lucian și Ioan, și alte rude. — *Emilia Șerban*, fiica dlui George Șerban preot gr. or. în Nădlac, comitatul Cianad, a încetat din viață la 5 dec.; o gelesc, afară de părintele seu, frate-seu Mihaiu jude la tribunalul din Seghedin, Teodor candidat de preot, George avocat în Nădlac, Elena măr. Lucuța, Alesandru cleric absolut și Alesandra, dimpreună cu alte rude. — *Ioan Popa*, paroc gr. or. în Arpașul-de-sus, protopresbiter al Făgărașului, a murit la 4 decembre în etate de 55 ani; il gelesc: soția Maria, fiul Ioan cleric și fiicele Elisabeta, Eva, Ana și Maria.

Deslegarea logogrifului din nr. 38 :

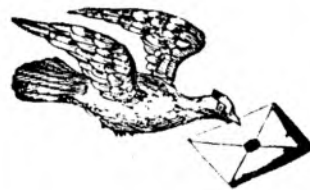
Cuvântul e „sare“.

Compus: care, dare, n'are, nare, sare, pare, tare, mare, zare.

Deslegare bună amu primit dela dömnele și domnișorele: Emilia Onciu n. Ciavoșchi, Iconia Borea, Virginia German, Mariți Lupan, Vióra Miloiu, Eufemia Duma, și dela dl Emilian Micu.

Premiul fu dobândit de dșöra Vióra Miloiu în Bozovici.

## Pöșta Redacțiunii.



*Rugare.* Acei onorabili abonați ai noștri, cari n'au trebuință de nr. 23 din anul curënd, sânt rugați a ne innapoiä nr. acela.

*Viena.* Un studinte român, Din cele trimise, încät amu putut celi scrisörea oribilă, vom în-trebuință una, a patra. Dar ce nume să subsemnäm?

*In ore de visuri.* Se admite.

*Cartea sortii.* I lipsesc neșsul logic.

*Mâne.* O frasă mare în sfërșit, pe care nime n'o crede.

## Cälindarul șeptemănei.

Öia sept.	st. v.	st. n.	Numele sântilor și sër-bătorile.	Sörele resare	Sörele apune
Duminecă	4	16	Martira Varvara	7 31	4 21
Luni	5	17	† Cuv. Sava	7 32	4 22
Mărți	6	18	(†) Sf. Ierarh. Nicolae	7 33	4 22
Mercuri	7	19	† Sf. Filotea	7 34	4 22
Joi	8	20	Cuv. Patapie	7 35	4 22
Vineri	9	21	Sf. Ana	7 36	4 23
Sämbetä	10	22	Sf. Mina	7 37	4 23

Proprietar, redactor respundător și editor: IOSIF VULCAN.

Cu tipariul lui Eugeniu Hollösy în Orașea-mare. Strada principală.